

WSTĘP	9
Rozdział I	
CHARAKTER I WARTOŚCI CHARAKTEROLOGICZNE W PSYCHOLOGII	17
1. Psychologiczne inspiracje charakterologii J. Pastuszki	17
1.1. Rozumienie charakteru w psychologii w okresie działalności naukowej J. Pastuszki	17
1.2. Kierunki badań w charakterologii	23
1.3. Miejsce koncepcji charakteru według J. Pastuszki w psychologii	28
2. Koncepcja charakteru człowieka według J. Pastuszki	33
2.1. Określenie charakteru w sensie merytorycznym	33
2.2. Struktura charakteru jako postawy wobec rzeczywistości	35
2.3. Wartości i wartościowanie w relacji do charakteru	39
3. Człowiek jako osoba w charakterologii J. Pastuszki	45
3.1. Istotne właściwości osoby ludzkiej w ujęciu filozoficznym	45
3.2. Psychologiczne kryteria opisu osoby	49
3.3. Filozoficzne a empiryczne rozumienie osoby ludzkiej	58
4. Kształtowanie charakteru a rozwój osobowości	63
4.1. Rozwój <i>ego</i> w ujęciu E. H. Eriksona	64
4.2. Koncepcja charakteru produktywnego autorstwa E. Fromma	67
4.3. Teoria dylematu „obrona - wzrost” według A. Masłowa	70
Rozdział II	
PROGRAM BADAŃ EMPIRYCZNYCH NAD WARTOŚCIAMI CHARAKTEROLOGICZNYMI U MŁODZIEŻY	77
1. Sformułowanie problemu i hipotez na tle dotychczasowych badań ...	77
1.1. Przegląd psychologicznych badań empirycznych nad charakterem i wartościami charakterologicznymi	77
1.2. Problem pracy i badane zmienne	86
1.3. Hipotezy	93

2. Metody zastosowane w badaniach	95
2.1. Kwestionariusz Poznawania Charakteru (KPCh) – własnej konstrukcji	95
2.2. Kwestionariusz Psychologiczny SAS w opracowaniu Z. Uchnasta	104
2.3. Test Przymiotnikowy ACL, skonstruowany przez H. B. Gougha i A. B. Heilbruna	107
2.4. Inwentarz Osobowości NEO PI-R P. T. Costy i R. R. McCrae	108
2.5. Inwentarz WRO autorstwa G. A. Hawleya	113
3. Charakterystyka badanej grupy i opis sposobu prowadzenia badań	117

Rozdział III

CORELATY OSOBOWOŚCI MŁODZIEŻY A STOPIEŃ AKCEPTACJI

WARTOŚCI CHARAKTEROLOGICZNYCH ..... 121 |

1. Poziom ukształtowania charakteru dojrzałego

u badanej młodzieży ..... 121 |

1.1. Zróżnicowanie siły charakteru prężnego u badanej młodzieży ..... 121 |

1.2. Sposoby wartościowania egzystencjalnego w grupach z bardziej prężnym i mniej prężnym charakterem ..... 123 |

2. Korelaty osobowościowe silnego charakteru prężnego

u młodzieży ..... 141 |

2.1. Bardziej lub mniej pozytywne ustosunkowanie do wartości charakterologicznych a rodzaj postaw i potrzeb w kontekście obrazu siebie ..... 141 |

2.1.1. Pozytywny (*versus* negatywny) obraz siebie ..... 142 |

2.1.2. Nasilenie potrzeb psychicznych ..... 143 |

2.1.3. Postawy względem siebie i innych ..... 146 |

2.1.4. Stany i funkcje „ja” ..... 148 |

2.1.5. Podsumowanie – realny obraz siebie, potrzeby i postawy w grupach o różnym poziomie ukształtowania charakteru prężnego ..... 149 |

2.2. Sposoby i style aktualizacji siebie a prężny charakter ..... 153 |

2.2.1. Poczucie bezpieczeństwa i prężność osobowa ..... 153 |

2.2.2. Sposoby aktualizacji siebie ..... 155 |

2.2.3. Style aktualizacji siebie ..... 156 |

2.2.4. Podsumowanie – wymiary aktualizacji siebie w grupach o różnej sile charakteru prężnego ..... 157 |

2.3. Cechy osobowości związane z pozytywnym funkcjonowaniem w wyodrębnionych grupach młodzieży z silniejszym i słabszym charakterem prężnym ..... 160 |

2.3.1.	Nasilenie „neurotyczności” i jej wymiarów	161
2.3.2.	Nasilenie „ekstrawersji” i jej wymiarów	162
2.3.3.	Nasilenie „otwartości na doświadczenie” i jej wymiarów ...	164
2.3.4.	Nasilenie „ugodowości” i jej wymiarów	164
2.3.5.	Nasilenie „sumienności” i jej wymiarów	165
2.3.6.	Podsumowanie – silniejszy (<i>versus</i> słabszy) charakter prężny a poziom wymiarów i podwymiarów osobowości warunkujących pozytywne funkcjonowanie w życiu	166
2.4.	Wymiary rozwoju osobowości a bardziej i mniej dojrzały charakter	170
2.4.1.	Pozytywne jakości <i>ego</i> oraz zdrowie i siła osobowości	171
2.4.2.	Negatywne postawy w funkcjonowaniu psychospołecznym	173
2.4.3.	Podsumowanie – bardziej (<i>versus</i> mniej) ukształtowany charakter prężny a nasilenie wymiarów rozwoju osobowości oraz postaw utrudniających zdrowe funkcjonowanie psychospołeczne	177
3.	Dyskusja wyników – ku syntezie	180
	ZAKOŃCZENIE	195
	BIBLIOGRAFIA	197
	ANEKS	207
	SUMMARY	217